

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.004.01.2021

Augustyn Wiernicki
Prezes Zarządu
Fundacji Bank Żywności w Gorzowie Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/085 – Przeciwdziałanie marnowaniu żywności

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Bank Żywności w Gorzowie Wlkp, ul. Słoneczna 63, 66-400 Gorzów Wlkp. (dalej <i>Bank</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Augustyn Wiernicki, Prezes Zarządu, od 30 maja 2007 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez banki żywności zadań finansowanych ze środków publicznych mających na celu zapobieganie marnowaniu żywności
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Anna Tronowicz, główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie LZG/23/2021 z dnia 7 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1-12)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Bank zadań finansowanych ze środków publicznych mających na celu zapobieganiu marnowaniu żywności.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Bank, którego zadaniem było m.in. promowanie w społeczeństwie postawy niedopuszczania do marnotrawstwa żywności oraz udzielanie pomocy żywnościowej ludziom potrzebującym, realizował zadania w zakresie działalności pożytku publicznego oraz ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Następowало to m.in. na podstawie umów finansowanych ze środków publicznych. Ich analiza (sześć z siedmiu umów) wykazała w szczególności, że Bank zrealizował zadania określone w umowach w terminie, prawidłowo dokumentując ich realizację, a wydatki w sposób pozwalający na łatwą ich identyfikację. Z realizacji umów systematycznie (gdy był taki obowiązek) i terminowo przedkładano sprawozdania. Poza jednym przypadkiem, Bank, osiągnął zakładane w umowie wskaźniki. Niezrealizowanie wskaźnika nie miało wpływu na prawidłowość przeprowadzonych działań.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. Bank Żywności jest organizacją pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³ (dalej *udpp*). Działa jako fundacja posiadająca status organizacji pożytku publicznego. Utworzona została przez Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wlkp.

(akta kontroli str. 1-8, 17, 460)

Zakres prowadzonej przez Bank działalności pożytku publicznego, zgodnie z art. 10 ust. 3 *udpp*, został określony w statucie⁴. Obejmował on m.in.:

- inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności społecznej zmierzającej do zmniejszenia obszarów niedożywienia najuboższych grup społecznych oraz przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności;
- organizacja, pozyskiwanie i dystrybucja żywności;
- promowanie w społeczeństwie postawy niedopuszczania do marnotrawstwa żywności;
- udzielanie pomocy żywnościowej ludziom ubogim, dotkniętym wypadkami losowymi, starszym, niepełnosprawnym, bezdomnym, bezrobotnym oraz rodzinom wielodzietnym;
- przeciwdziałanie ubóstwu, niedożywieniu oraz podejmowanie działań w zakresie wyrównywania szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz na rzecz ochrony ich praw;
- prowadzenie kompleksowych działań na wyrównywanie poziomu życia osób z obszaru ubóstwa, wykluczenia społecznego i patologii społecznych oraz zagrożonych tymi zjawiskami,

i mieścił się w zakresie zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1, 1a, 3 *updd* oraz w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności⁵.

(akta kontroli str. 15-19, 460)

Regulacje statutowe, zgodnie z art. 10 ust. 3 *udpp*, określały rodzaj i zakres odpłatnej i nieodpłatnej działalności pożytku publicznego. W okresie objętym kontrolą Bank prowadził wyłącznie działalność nieodpłatną pożytku publicznego⁶.

(akta kontroli str. 15-21, 47-59, 460)

W Banku obowiązywała polityka rachunkowości⁷, która regulowała m.in. sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, ewidencji pozabilansowej, postępowania ze środkami trwałymi i należnościami. Konta księgi głównej pozwalały na wyodrębnienie kosztów i przychodów według prowadzonej działalności statutowej odpłatnej i nieodpłatnej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.

⁴ Uchwała nr 2 z dnia 30 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia Statutu Fundacji Bank Żywności w Gorzowie Wlkp.

⁵ Dz. U. z 2020 poz. 1645.

⁶ Nie prowadził działalności gospodarczej i odpłatnej działalności pożytku publicznego.

⁷ Na podstawie uchwały nr 1/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r.

2. W okresie objętym kontrolą w Banku obowiązywało siedem umów o łącznej wartości 2.190.814,02 zł⁸, dotyczących wsparcia finansowego działalności Banku ze środków publicznych, w tym:

- trzy umowy zawarte z Miastem Gorzów Wlkp.:
    - umowa z dnia 14 marca 2019 r.⁹, na realizację zadania publicznego pn. „Wsparcie żywnościowe dla najuboższych mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego”¹⁰, w której wysokość dotacji została określona na poziomie 30.000 zł i środków własnych 3.500 zł,
    - umowa z dnia 5 maja 2020 r.¹¹, na realizację zadania publicznego pn.: „Bank Żywności szansą na godne życie mieszkańców Gorzowa Wlkp.”¹², w której wysokość dotacji została określona na poziomie 27.700 zł i środków własnych 1.490 zł,
    - umowa z dnia z dnia 30 marca 2021 r., na realizację zadania publicznego pn.: „Prowadzenie Banku Żywności dla potrzebujących mieszkańców Gorzowa Wlkp.”¹³, w której wysokość dotacji została określona na poziomie 30.000 zł i środków własnych 1.580 zł;
  - trzy umowy zawarte z Federacją Polskich Banków Żywności (dalej *FPBŻ*) na realizację i dofinansowanie projektu z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz z tytułu środków towarzyszących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanego w podprogramie na rok: 2018/2019/2020, z dnia:
    - 25 września 2018 r.¹⁴, 18 grudnia 2019 r.¹⁵, 28 grudnia 2020 r.¹⁶, przyznające Bankowi dotację odpowiednio w wysokości: 537.590,42 zł¹⁷, 490.948,49 zł¹⁸, 473.005,11 zł.
- Żadna z umów nie określała wymogu wniesienia wkładu własnego.
- umowa z dnia 30 kwietnia 2019 r.¹⁹ zawarta z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej *NFOŚiGW*), na realizację zadania pn.: „Przeciwdziałanie powstaniu odpadów poprzez rozwój infrastruktury Banku Żywności w Gorzowie Wielkopolskim”, w której kwota dotacji wyniosła 595.000 zł.

(akta kontroli str. 60-61, 61-69, 70-76, 98-104, 165-277, 296-329, 460-461)

⁸ W tym kwota dofinansowania w wysokości 2.184.244,02 zł, kwota środków własnych 6.570 zł.

⁹ Nr 01/BŻ/2019.

¹⁰ Obejmująca okres od 14 marca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

¹¹ Nr 01/BŻ/2020.

¹² Obejmująca okres od 1 maja 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

¹³ Obejmująca okres od 1 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

¹⁴ Nr 5/POPŻ/2018, obejmująca okres od sierpnia 2018 r. do czerwca 2019 r., Aneks nr 1 z dnia 12 grudnia 2018 r.

¹⁵ Nr 5/POPŻ/2019.

¹⁶ Nr 5/POPŻ/2020.

¹⁷ Aneks nr 1 z dnia 12 grudnia 2018 r.

¹⁸ Umowa była czterokrotnie aneksowana w dniu: 6 marca 2020 r. (aneks nr 1), 11 maja 2020 r. (aneks nr 2), 26 sierpnia 2020 r. (aneks nr 3), 6 października 2020 r. (aneks nr 4).

¹⁹ Nr 117/2019/Wn04/OZ-PO-go/D, Obejmująca okres od 30 kwietnia do 30 września 2020 r. Umowa była trzykrotnie aneksowana, w dniu: 24 maja 2019 r., 27 maja 2020 r., 10 sierpnia 2020 r.

2.1 Badanie sześciu (85,7%) z siedmiu umów²⁰ na łączną wartość 2.159.234,02 zł²¹ wykazało, że w przypadku każdej umowy:

- dokumenty (faktury/rachunki) potwierdzające poniesienie wydatku spełniały wymogi określone w art. 21 ust. 1 i 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²² oraz zawierały informację o sfinansowaniu wydatku ze środków dotacji;
- rodzaj zadania określony w umowie odpowiadał przedmiotowi działalności pożytku publicznego realizowanej przez Bank;
- sprawozdania z realizacji umowy były składane w obowiązujących terminach (więcej w punkcie 3. wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 60-61, 87-97, 117-123, 277-279, 354-355, 359-360, 461)

Sposób udzielania zamówień został uregulowany w badanych umowach w następujący sposób:

- w trzech umowach (w dwóch z Miastem Gorzów Wlkp. i w umowie zawartej z NFOŚiGW) zawarto zapisy o stosowaniu przy realizacji umowy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²³, zastrzegając w umowie zawartej z NFOŚiGW, że w przypadku gdy zamawiający jest podmiotem albo spełnia warunki wyłączające stosowanie wobec niego przepisów PZP zobowiązany jest przy udzielaniu zamówień do stosowania zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości;
- w umowach zawartych przez Bank z FPBŻ (trzy umowy) zawarto zapisy o udzielaniu zamówień w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, a w przypadku zamówień o wskazanej wartości przy uwzględnieniu zasady rozeznania rynku lub konkurencyjności²⁴.

(akta kontroli str. 70-76, 98-104, 165-276, 296-329, 461-461)

Ustalono ponadto, że w ramach:

a/ dwóch umów zawartych z Miastem Gorzów Wlkp., kwota dotacji w łącznej wysokości 57.700 zł została wydatkowana:

- w wysokości 30.000 zł na wynagrodzenie czterech osób²⁵; kosztów paliwa, kosztów utrzymania magazynu. Koszty biurowe sfinansowane zostały ze środków własnych (3.500 zł) – umowa z dnia 14 marca 2019 r.;
- w wysokości 27.700 zł na wynagrodzenie pięciu osób²⁶; koszty zakupu paliwa, promocje projektu. Koszty biurowe sfinansowane zostały ze środków własnych (1.490 zł) - umowa z dnia 5 maja 2020 r.;
- zgodnie z umową, założeniami (rzeczymowymi i finansowymi) zawartymi w ofercie na realizację zadania publicznego oraz terminowo;
- Bank prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową dotyczącą wydatków ponoszonych w ramach realizacja zadania określonego w umowie, pozwalającą na jednoznaczną ich identyfikację;

²⁰ Badaniem nie objęto umowy zawartej w dniu 30 marca 2021 r. z Miastem Gorzów Wlkp.

²¹ W tym kwota dofinansowania w wysokości 2.154.244,02 zł, kwota środków własnych 4.990 zł.

²² Dz. U. z 2020 r. poz. 217, ze zm.

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2019, ze zm.

²⁴ Załącznik nr 14 do umowy

²⁵ Magazyniera – specjalisty ds. logistyki, magazyniera – operatora wózka widłowego w magazynie, kierowcy, księgowej.

²⁶ Koordynatora sieci dystrybucji żywności, pracownika obsługi magazynu, kierowcy samochodu dostawczego, księgowej.

- w przypadku obu umów osiągnięto zakładane w nich rezultaty realizacji zadania publicznego, wspierając w 2019 r. i 2020 r. poprzez systematyczną pomoc żywnościową odpowiednio 5.200 i 5.000 osób.

(akta kontroli str. 70-92, 98-164, 462)

b/ trzech umów zawartych w dniu 25 września 2018 r., 18 grudnia 2019 r. i 28 grudnia 2020 r. z FPBŻ, Bank zobowiązał się do przeprowadzenia nieodpłatnej dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących oraz działań towarzyszących dla tych osób, planując odpowiednio przeprowadzenie:

- 127 działań²⁷ dla 2.278 osób²⁸, realizując 135 działań dla 2.312 osób;
- 133 działań²⁹, dla 2.388 osób³⁰ realizując 133 działań dla 1067 osób;
- 146 działań³¹ dla 2.511 osób³², realizując 14 działań w formie szkolenia dla 14 osób (forma zdalna) i działania wydawnicze przekazując przy udziale 10 organizacji partnerskich o zasięgu lokalnym (dalej OPL) 375 osobom³³ poradnik o niemarnowaniu żywności, oszczędzaniu i zdrowym odżywianiu (umowa w trakcie realizacji).

(akta kontroli str. 165-279, 462)

Prawidłowość realizacji umowy z 18 grudnia 2019 r. była przedmiotem dwóch kontroli przeprowadzonych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (dalej KOWR) – opis w punkcie 4. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 377-399)

Dyrektor Banku, odnosząc się do niezrealizowania w jednym przypadku wskaźnika rezultatu wyjaśniła: *Niezrealizowanie wskaźnika rezultatu w ramach umowy z dnia 18 grudnia 2019 r. było następstwem sytuacji epidemiologicznej kraju. W związku wybuchem epidemii, nastąpiło opóźnienie w dostawie przez KOWR do Banku żywności. Przez opóźnienie, wydawanie żywności rozpoczęto dopiero w lutym 2020 r. Działania towarzyszące są nierozzerwalnie związane z wydawaniem żywności, w działaniach tych mogą bowiem uczestniczyć wyłącznie osoby które korzystają z pomocy żywnościowej. W poszczególnych działaniach towarzyszących ze względu na SARS-Cov-2 mogła uczestniczyć ograniczona liczba osób, co w znacznym stopniu wpłynęło na wykonanie wskaźnika. Postanowienia umowy nakładają na nas obowiązek wykonania określonej liczby działań i to jest dla nas priorytetem. Prawidłowość przeprowadzonych działań, w tym realizacja poszczególnych wskaźników, była przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez KOWR, który nie stwierdził w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 454-455)

²⁷ W formie warsztatów kulinarnych, dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia, edukacji ekonomicznej, programów edukacyjnych – zasad zdrowego odżywiania i przeciwdziałania marnowaniu żywności (wskaźnik produktu).

²⁸ Wskaźnik rezultatu.

²⁹ W formie warsztatów kulinarnych, żywieniowo-dietetycznych, z zakresu niemarnowania żywności, edukacji ekonomicznej, innych działań mających na celu wyłączenie społeczne (wskaźnik produktu).

³⁰ Wskaźnik rezultatu.

³¹ W formie warsztatów kulinarnych, żywieniowo-dietetycznych, z zakresu niemarnowania żywności, edukacji ekonomicznej, innych działań mających na celu wyłączenie społeczne (wskaźnik produktu).

³² Wskaźnik rezultatu.

³³ Dane według stanu na dzień 30 marca 2021 r.

Analiza przeprowadzonych przez Bank działań towarzyszących³⁴ wykazała m.in., że:

- ich forma odpowiadała wskazanej w umowach (z 2018 r. i 2019 r.). Działania towarzyszące prowadzone na podstawie umowy z 28 grudnia 2020 r., ze względu na stan epidemiologiczny, realizowano w formie zdalnej oraz wydawniczej;
- w działaniach uczestniczyły osoby zakwalifikowane do pomocy żywnościowej;
- przeprowadzone działania dokumentowano m.in.: informacją o przeprowadzonych działaniach w ramach środków towarzyszących³⁵, sprawozdaniem z przeprowadzonego działania, konspektem, listą obecności;
- były one prowadzone systematycznie, w całym okresie realizowania podprogramu³⁶, w miejscowościach, w których realizowana była dystrybucja żywności lub w ich pobliżu;

(akta kontroli str. 277-284, 463)

Informacja o planowanych działaniach towarzyszących (harmonogram) umieszczana była m.in. na stronie internetowej Banku.

(akta kontroli str. 277-284, 288, 463)

c/ umowy z dnia 30 kwietnia 2019 r. zawartej z NFOŚiGW, Bank zobowiązał się przeznaczyć dotację w wysokości 595.000 zł na realizację sześciu zadań: zakup i montaż chłodni, zakup: samochodu z chłodnią, wózka widłowego z akumulatorem i stacją ładowniczą, szaf chłodniczo-mroźniczych (dwie oddzielne komory chłodnicze) oraz remont w magazynie Banku (posadzka, instalacja elektryczna, tynki).

(akta kontroli str. 296-329, 463)

Prawidłowość realizacji umowy była przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez NFOŚiGW, który stwierdził wystąpienie rozbieżności w wykonaniu zakresu rzeczowego projektu³⁷ (*opis w punkcie 4. wystąpienia pokontrolnego*).

(akta kontroli str. 400-453)

Badanie prawidłowości realizacji postanowień umowy wykazało, że:

- wydatki ponoszono w terminie określonym w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Całkowity koszt zadania wyniósł 603.485,19 zł. Wysokość wkładu własnego wyniosła 8.485,19 zł;
- każdy wydatek został poniesiony przy zastosowaniu zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, należyście

---

³⁴ Badaniem objęto 14 warsztatów (siedem przeprowadzonych na podstawie umowy nr 5/POPŻ/2018, siedem na podstawie umowy nr 5/POPŻ/2019) oraz konsultacje telefoniczne (przeprowadzone na podstawie umowy nr 5/POPŻ/2020).

³⁵ Według załącznika nr 8 do Wytucznych Instytucji Zarządzającej do Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów dotyczące działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w Podprogramie 2018/2019/2020.

³⁶ Podprogram 2020 jest w trakcie realizacji.

³⁷ Informacja pokontrolna z dnia 26 marca 2021 r. i z dnia 27 kwietnia 2021 r. – data podpisania informacji przez kontrolera NFOŚiGW. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych do Banku nie wpłynęły zalecenia pokontrolne.

udokumentowany - umową zakupu, fakturą zawierającą informację o przypisaniu danego wydatku do umowy, a odbiór potwierdzony był protokołem zdawczo-odbiorczym;

- każdy zakupiony środek trwały został przyjęty do użytkowania na podstawie dowodu OT;
- umowa nie przewidywała obowiązku prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla celów dotacji. Według księgowej Banku, zakupione w ramach przedsięwzięcia towary i usługi były łatwe do zidentyfikowania, dlatego nie było konieczne wyodrębnianie dla celów umowy ewidencji księgowej;
- przewidziany w umowie efekt ekologiczny³⁸ został zrealizowany. Masa żywności pozyskanej w 2020 r. wyniosła 417,5 Mg i była wyższa od masy żywności pozyskanej w 2017 r. o 75,9%.

(akta kontroli str. 330-358, 365, 463-464)

3. Badanie prawidłowości wypełnienia przez Bank obowiązków sprawozdawczych w zakresie umów objętych badaniem w punkcie 2.1 wystąpienia pokontrolnego wykazało m.in., że:

- sprawozdania/rozliczenia zarówno częściowe³⁹ oraz końcowe⁴⁰ składano w wymaganej formie wraz określonymi w umowie załącznikami (umowa z NFOŚiGW), a ich treść była zgodna z dokumentacją źródłową oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej;
- środki finansowe na realizację zadań, których dotyczyły umowy przekazywano na rachunek podstawowy (pięć umów) lub rachunek pomocniczy Banku⁴¹ (umowa z NFOŚiGW).

(akta kontroli str. 359-361, 464)

4. W okresie objętym kontrolą, w Banku przeprowadzono cztery kontrole realizowanych przez Bank zadań publicznych, w tym:

- dwie kontrole przeprowadzone przez KOWR w związku z realizacją umowy⁴² z dnia 18 grudnia 2019 r. zawartej FPBŻ, w tym kontrola przeprowadzona:

- po zakończeniu realizacji zadania⁴³ - dotyczyła prawidłowości zachowania przez Bank standardów środków towarzyszących w Banku. Jej zakres obejmował ustalenie m.in. sposobu informowania o zorganizowanych działaniach towarzyszących, ustalenie kryteriów, którymi posługiwał się Bank kierując osobę do poszczególnych działań towarzyszących oraz grupy odbiorców;

---

³⁸ W ramach efektu ekologicznego przewidziano, że w okresie trwałości przedsięwzięcia (60 miesięcy od daty zakończenia realizacji zadania) Bank pozyska o ponad 5% więcej masy żywności, niż w roku 2017 – 237 Mg oraz liczba instytucji, z którymi prowadzona jest stała współpraca będzie większa niż 5.

³⁹ Składane w związku z trzema umowami zawartymi z FPBŻ.

⁴⁰ Składane w związku z dwiema umowami o dotację zawartymi z Miastem Gorzów Wlkp. oraz NFOŚiGW - wypłaty rzecz Banku miały charakter refundacji (Bank nie miał obowiązku składania sprawozdań dotyczących pożytków).

⁴¹ Według stanu na dzień 12 maja 2021 r. rachunek nie został zamknięty.

⁴² Nr 5/POPŻ/2019, dotyczącej realizacji i dofinansowania projektu z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz z tytułu środków towarzyszących w ramach POPŻ 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej potrzebującym realizowanego w Podprogramie 2019 r.

⁴³ Kontrola przeprowadzona w okresie od 14 października 2020 r. do 13 listopada 2020 r.

- w trakcie realizacji zadania⁴⁴ - dotyczyła zachowania standardów administrowania, transportu i magazynowania w Banku. W jej wyniku sprawdzono m.in.: zasady współpracy Banku z podmiotami, którym Bank przekazywał żywność i sposób sprawowania nad tymi organizacjami nadzoru; zaplecze techniczne, którym dysponuje Bank i sposób przechowywania żywności; prowadzenie na potrzeby zawartej umowy wyodrębnionej ewidencji księgowej.

W żadnej z ww. kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

- przez Urząd Miasta Gorzowa Wlkp., która dotyczyła prawidłowości realizacji zadania, w tym wydatkowania dotacji przekazanej w ramach umowy zawartej 29 czerwca 2015 r.⁴⁵ oraz rzetelności prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej związanej z jej realizacją⁴⁶. W jej ramach sprawdzono m.in. prawidłowość złożonego sprawozdania oraz dokumentacji finansowo-księgowej.

- przez NFOŚiGW, w trakcie realizacji przedsięwzięcia⁴⁷, która dotyczyła m.in. sprawdzenia: zgodności stanu zaawansowania przedsięwzięcia z warunkami umowy o dofinansowanie; dokumentów związanych z realizacją przedsięwzięcia; kwalifikacji wydatków w zakresie poprawności sporządzania dokumentów załączonych do rozliczenia i przedkładanych do NFOŚiGW oraz ich zgodności z oryginalną dokumentacją przedsięwzięcia i wykonanym zakresem rzeczowym; zgodności zakresu umów na wykonanie robót z zakresem przedsięwzięcia i trybu udzielenia zamówień oraz działań informacyjno-promocyjnych.

W wyniku kontroli stwierdzono rozbieżności w realizacji dwóch zadań: zakupu i montażu chłodni o powierzchni 48,42 m² zamiast 52,5 m² oraz zakupu trzech kompletów urządzeń chłodniczo-mroźniczych zamiast dwóch oddzielnych komór chłodniczych⁴⁸. Ustalono również, że: zaawansowanie rzeczowe i finansowe wynosi 100%; dokumentacja finansowa opisana została zgodnie z postanowieniami umowy; wyboru wykonawców przedsięwzięcia dokonywano na podstawie konkursu ofert, a sposób archiwizacji dokumentacji projektowej jest prawidłowy.

Na dzień zakończenia kontroli NIK, Bank nie otrzymał żadnych zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 377-453, 464-465)

5. Prezes odnosząc się do ewentualnych trudności przy aplikowaniu o dotacje na zadania publiczne i ewentualnego występowania zbytniego formalizmu przy ich rozliczeniu, wyjaśnił, że zadania te nie są skomplikowane oraz nadmiernie sformalizowane. (...) *Posiadamy odpowiednio przygotowaną kadrę do wykonania tego zadania, oraz tutejszy Bank Żywności jest technicznie w miarę dobrze przygotowany, szczególnie w zakresie transportu i urządzeń chłodniczych.* (...)

(akta kontroli str. 456, 458)

Przedstawiając bariery jakie napotkano podczas realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem marnowaniu żywności, Prezes wyjaśnił: *Bank Żywności dostrzega, że jest dość niskie poczucie odpowiedzialności biznesu, co do obowiązku*

⁴⁴ Kontrola przeprowadzona w okresie od 29 lipca 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.

⁴⁵ Celem umowy było przeciwdziałanie biedzie i niedożywieniu mieszkańców Gorzowa Wlkp., wzmocnienie gorzowskich rodzin do których należy zapewnienie żywności wszystkim jej członkom.

⁴⁶ Kontrola przeprowadzona w okresie od 28 do 31 grudnia 2020 r.

⁴⁷ Kontrola przeprowadzona w okresie od 8 do 12 marca 2021 r.

⁴⁸ Informacja pokontrolna z dnia 26 marca 2021 r. i z dnia 27 kwietnia 2021 r. – data podpisania informacji przez kontrolera NFOŚiGW. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych do Banku nie wpłynęły zalecenia pokontrolne.

oddawania Bankom Żywności tej części art. spożywczych, które są w ostatnich dniach terminu ważności do spożycia (...). Często po prostu wolą po kryjomu oddać te partie żywności na przysłowiowy śmietnik, gdzieś do jakiejś hodowli zwierząt, niż przekazać do społecznego pożytku dla ubogich. W sklepach wydzielono w niektórych sklepach specjalne stoliki, na których gromadzi się przeceniony towar ostatnich dni terminu przydatności do spożycia. Według naszej oceny brak jest mechanizmu kontrolnego egzekwowania od podmiotów zajmujących się produkcją i handlem art. spożywczymi realizacji ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Służby Ochrony Środowiska i nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie prowadzą skutecznych działań sprawdzających te zadania. Szczególnie dotyczy to sieci handlowych koncernów zagranicznych.

(akta kontroli str. 456-458)

6. W okresie objętym kontrolą Bank otrzymał i zagospodarował żywność nieprzeznaczoną do sprzedaży w liczbie odpowiednio: 314.873,7 kg, 417.479,3 kg, 43.650,9 kg⁴⁹, z czego na podstawie umów ze sprzedawcami żywności odpowiednio:

- 131.208,2 kg (trzy umowy zawarte przez FPBŻ⁵⁰);
- 256.724,6 kg (14 umów⁵¹);
- 40.298,5 kg (14 umów⁵²).

Otrzymana żywność przekazywana była odpowiednio do: 43, 40, 39 OPL⁵³.

Łączna wysokość otrzymanej przez Bank opłaty od sprzedawców żywności za jej marnowanie, w całym okresie objętym kontrolą, wyniosła 33.561,18 zł, z czego w: 2020 r. 33.111,2 zł, a w 2021 r.⁵⁴ 450 zł.

(akta kontroli str. 362-363, 465)

Bank otrzymał wszystkie umowy zawarte przez FPBŻ w imieniu Banków do wiadomości.

(akta kontroli str. 459, 465)

Umowy zawarte przez Bank ze sprzedawcami żywności regulowały m.in.:

- sposób i czas przekazywania żywności, stanowiąc, m.in., że „darczyńca powiadamia Bank o rodzaju i wielkości żywności, którą ma do przekazania, najlepiej nie później niż 1 dzień przed planowanym przekazaniem, nie później niż na 2 dni przed upływem terminu przydatności do spożycia” oraz, że odbiór żywności następuje w lokalizacji (sklepu lub magazynu) wskazanego przez darczyńcę (wszystkie umowy zawarte przez Bank);
- koszty odbioru i dystrybucji, stanowiąc, że darczyńca będzie partycypował w kosztach odbioru i dystrybucji żywności ponosząc opłatę z tego tytułu w wysokości 100 zł (cztery umowy)/50 zł (jedna umowa) za jedną lokalizację objętą odbiorem żywności. W dwóch umowach nie określono wysokości opłaty.

---

⁴⁹ Według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

⁵⁰ Umowy podpisane w 2016 r., 2017 r. i 2019 r.

⁵¹ Siedem umów zawartych przez FPBŻ jako pełnomocnikiem Banków Żywności (w tym dwie zawarte przed 2019 r. - w 2016 r. i 2017 r.) i siedem przez Bank.

⁵² Siedem umów zawartych przez FPBŻ jako pełnomocnikiem Banków Żywności (w tym dwie zawarte przed 2019 r. - w 2016 r. i 2017 r.) i siedem przez Bank.

⁵³ M.in. Ośrodków Pomocy Społecznej, stowarzyszeń, sołectw, fundacji.

⁵⁴ Według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 362-368, 465)

Bank nie prowadził ze sprzedawcami żywności, z którymi zawarł umowę kampanii edukacyjno-informacyjnych. Według Dyrektora Banku: *W przypadku umów, podpisanych przez FPBŻ jako przedstawicieli poszczególnych Banków, kampanie organizowane były przez Federację Banku. Bank nie prowadził z takimi sprzedawcami żywności indywidualnych kampanii, w jego imieniu organizowała je Federacja. Z podmiotami, z którymi umowę podpisał Bank takich kampanii nie prowadzono ze względu na sytuację epidemiologiczną, która nie pozwalała na przebywanie dodatkowych osób w punkcie, organizowanie zbiórek żywności.*

(akta kontroli str. 455)

W okresie objętym kontrolą, wystąpiły przypadki, w których mimo zawarcia umowy, sprzedawca żywności nie przekazał żywności do Banku, w tym⁵⁵:

- w 2020 r. - dwóch sprzedawców (wnieśli do Banku opłatę za marnowanie żywności w łącznej wysokości 1.650 zł);
- w 2021 r.⁵⁶ sześciu sprzedawców (wniesiona opłata wyniosła łącznie 450 zł).

(akta kontroli str. 362-368, 466)

Bank złożył sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności za 2020 r. w terminie⁵⁷, o którym mowa w art. 7 ust. 2 o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.

(akta kontroli str. 369-371)

Prezes Banku przedstawiając swoją ocenę rozwiązań przyjętych w ustawie o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności wskazał, że obowiązywanie ustawy przyczynia się do zmniejszenia ilości marnowanych produktów żywnościowych, przez co zmniejsza się wytwarzanie odpadów żywnościowych. *Dzięki pozyskiwaniu żywności istnieje już realne, choć jeszcze nieduże, wsparcie osób z obszaru zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie oraz najbardziej potrzebujących pomocy, w tym m.in. osoby samotne, chore, dotknięte problemem bezdomności, z niepełnosprawnościami, rodziny wielodzietne, bezrobotne itp. Państwo musi skutecznie wyegzekwować realizację ustawy o niemarnowaniu żywności od wszystkich stron tego procesu.*

(...) Działania związane z wprowadzoną w życie ustawą bezpośrednio przełożyły się pozytywnie na sposób funkcjonowania Banku Żywności. Z uwagi na rozszerzenie działalności spowodowało to szereg wydatków, które nie były wcześniej przewidziane (transport, magazynowanie, dystrybucja). Natomiast w tym miejscu należy nadmienić, że np. dotacja miejska tylko w małej części pokrywa koszty związane z zadaniami, które Bank Żywności przejął od Miasta realizując pomoc ubogim na skierowania miejskiego GCPR. W przyszłości należy podjąć działania systemowe, które umożliwią zachowanie płynności Bankom oraz rozwój w pozyskiwaniu nowych podmiotów darczyńców i działań generujących dodatkowe dochody na cele finansowania statutowej działalności pomocowej. To jednak wymaga ułatwień dla Banków Żywności w postaci ulg podatkowych, np. w podatku VAT czy dochodowym. Banki Żywności mogłyby otwierać np. tanie bary odpłatne czy tzw. szybkie przetwarzanie termiczne żywności z ostatniego dnia jej

---

⁵⁵ W 2019 r. nie wystąpił taki przypadek.

⁵⁶ Według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

⁵⁷ W dniu 26 marca 2021 r.

przydatności do spożycia wg. odpowiednio opracowanych technologii. Taka działalność Banku musi być nieco uprzywilejowana pod względem obciążeń podatkowych, by móc funkcjonować na rynku, na którym warunki dyktują wielcy producenci i handlowcy.

(akta kontroli str. 457- 458)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 31 maja 2021 r.

Kontroler
Anna Tronowicz
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

